

Eğitim Davranış Terbiyesidir

Alaeddin Erdoğan

Alaeddin ERDOĞAN

EĞİTİM DAVRANIŞ TERBİYESİDİR

ISBN 978-605-364-770-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2014, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Haziran 2014, Ankara

Yayın-Proje Yönetmeni: Ayşegül Eroğlu

Dizgi-Grafik Tasarım: Gamze Dumlupınar

Kapak Tasarımı: Gürsel Avcı

Baskı: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık Ltd. Sti
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 770. Sokak No: 105/A
Yenimahalle/ANKARA
(0312-394 55 90)

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 13987

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

*MİSAFİRİZ HEPİMİZ BİRİCİK VE ÖZELİZ
TERBİYEYLE DONANIP YAŞAMAKLA GÜZELİZ*

*SEVDİĞİN KADAR BÜYÜK SEVENİN KADAR ÇOKSUN
TERBİYEN YOKSA EĞER İNAN Kİ SEN DE YOKSUN*

*GERÇEK ÖMRÜNÜ YAŞADIĞIN AN BİL
BAŞARI ÇOK İSTEKLİ ÇALIŞMANLA KABİL
YAŞADIĞIN ANI BÜYÜK FIRSAT BİL
ZANNETME ZAMANI TÜKENMEZ SEBİL*

TOPRAK VE GÜL

Yağmur toprakla gül bahçivanla buluşunca

Bahar gelir bayram gelir her yere

Yağmur yağdırmak da zor gül yetiştirmek de

Emek ister zaman ister sabır ister

Yağmurlar yağar güller yetişir de

Gül bahçe olunca her yer

Toprak kokar gül kokar gönüller

Serdar Bilgin

Terbiye eğitimin ruhudur. Terbiyeden yoksun bir eğitim ruhsuz bir ceset gibidir. Ruhsuz bir cesedin ne kadar zavallı olduğunun farkında mısınız? Günümüzdeki eğitimin en büyük eksikliği eğitimin ruhu olan terbiyenin yeterli düzey ve nitelikte verilme yoksunluğu veya yetersizliğidir.

*“Dilini terbiye etmeden yüreğini terbiye etmeli insan;
Çünkü yürekte ne varsa dilden de o çıkar...”*

Hz. Mevlana

Hayat dinamiktir hareketi gerektirir. Hayatın dinamizmine ayak uyduranlar başarılı, mesut ve bahtiyar olur. Hayatın olduğu yerde etkileşim vardır. Etkileşim var oldukça etkileme ve etkilenme kaçınılmazdır. Etkileşim sonucu öğretme ve öğrenme hayat boyunca devam eder.

Başarı ve barışın sağlanması etkileşimin sağlıklı, anlamlı ve duyarlı biçimde devam ettirilmesi ile mümkündür. Bir bakıma farkındalıklı bir hayat için gerekli bilgi, tutum ve davranış kazanılması

büyük önem taşımaktadır. Bu davranışların yerli yerinde yaşanması terbiyenin ta kendisidir. Terbiye hayata; zarafet, letafet ve muhabbet katar, hayatı yaşanmaya değer önemli bir kıymete dönüştürür. Terbiye insanın süsüdür.

Bu çalışmayı; muhabbet fedaisi olup, terbiyeyi yaşama ilkesi edinen öğrenenlere ve öğretenlere ithaf ediyorum.

Alaeddin ERDOĞAN;

1955 Artvin ili Şavşat ilçesi Balıklı köyünde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladı.

1976 yılı Eğitim Enstitüsünü bitirip öğretmen oldu. Öğretmenlik görevini yürütürken bir süre Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Program Geliştirme bölümüne devam etti.

1980 askerlik görevi sonrasında Seçme sınavlarına girerek Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlama ve Ekonomisi Bölümünü okudu. Okul bitiminde Millî Eğitim Bakanlığı Kitap yazma komisyonunda çalıştı. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Daire Başkanlığına Eğitim uzmanı olarak atandı. 1986-1993 yıllarında maarif Müfettişliği yaptı. 1991 yılında Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi bölümünü Disiplinin Yönetimdeki Fonksiyonu konusundaki yüksek lisans tez çalışmasını tamamlayarak Eğitim Bilim Uzmanı unvanını aldı.

1993 yılında Celâl Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Görevliliğine geçti. Yüksekokul kurucu müdürlüğü yaptı. Fakültesinde Sınıf Öğretmenliği Bölümü Başkanlığı ile birlikte; mesleki dersleri okutma yanı sıra hafta sonları Fen Edebiyat Fakültesinde formasyon (öğretmenlik bilgisi ve becerisi kazandırma) dersleri verdi. Bunlarla birlikte Millî Eğitim Bakanlığı teşkilatı ve Üniversitelerde eğitimle ilgili çeşitli konularda panel, konferans, sempozyum tebliğ sundu ve hizmet içi kurslarında ders verdi. Öğretim görevliliği süresi içerisinde okutmuş olduğu bazı ders kitaplarını, emeklilik sonrasında ise; Başarılı Olmada Farkındalık, Kendini Gerçekleştirmede Farkındalık ve Yaşıyor Musun? isiminde kitaplar yazdı. Çalışma hayatında kazandığı belgelerle başarılı sayıldı. 2003 yılında emekliye ayrılan yazar, yararlı olabileceğine inandığı alanlardaki çalışmalarına devam etmektedir. Yazar, evli ve iki çocuk babası, Beyza Nur ve Ömer Salih'in dedesidir.

ÖN SÖZ

Sevgi hayatın mayasıdır. Sevgi ruhun aydınlığı, kalbin ışığı ve hayat enerjisidir. Sevgisiz hayat; kirlî, karanlık, karmaşa, kaos, küfür ve kararsızdır. İnsan sevgi ile yaşar, sevgi ile gelişir ve sevgi ile çalışır. Hayatını anlamlı hale getirmek sevgi ile olur. Onun için muhabbete, muhabbet etmek insan olmanın temel gerekçesini teşkil eder. Gerçek anlamda sevgi fedaisi olan düşmanlığa vakit bulamaz.

Büyük bir mütefekkir; “ey kendini insan bilen insan kendini oku, yoksa cansız ve hayvan hükmünde insan olma ihtimali var.” derken, insanın kendini tanımasının ve terbiye etmesinin, çağın gerektirdiği bilgi, tutum ve davranışlarıyla donatmasının ne kadar mühim ve zorunlu olduğunu, kendini terbiye etmeyen başkasını terbiye edemeyeceğini ifade eder. Bir başka ifade ile başkalarını etkileme yolunun tutarlı davranışlarla iyi örnek olma yaşantısından geçtiğini anlatmaktadır.

Günümüzde anlaşmazlıkların birçoğu kendini yeteri kadar tanımamaktan ve meramını doğru ifade edememekten doğmaktadır. Kendini tanıyan insan, kendisi kadar karşısındaki kişinin de saygı değer olduğunu ve yaşama hakkı bulunduğunu bilir, empati yaparak bencillikten kurtulur. Anlaşmazlıklar karşısında çatışma ve çekilme yerine uzlaşma yoluna giderek her iki tarafın kazancını dikkate alan çözüm yolunu tercih eder.

Her an çeşitli eylemlerde bulunur, sayısız olay ve olgulara şahit oluruz. Bu olayları doğru veya yanlış okuma durumuna göre mutlu veya mutsuz oluruz. Olayın doğru algılanıp uygun tepki gösterilmesi bizi güzel neticelere taşır. Aksi durumda yanılığ ve pişmanlıklara taşınması kaçınılmaz olur. Hayatta “keşke yapsaydım” yerine, “iyi ki yapmışım veya yapmamışım” diyebilmek; isabetli ve başarılı olmanın en güzel göstergesidir.

Her anın bir kez yaşandığı ve her olayın bir kez tanık olunduğu gerçeğinden hareketle değerlendirilmesi ve hatanın en aza indirgenmesi durumunun başarıyı ve mutluluğu beraberinde getirdiği unutulmamalıdır.

Bu çalışma barış ve huzur toplumu oluşturmada gerekli temel bilgi, tutum ve davranışların kazandırılmasında katkı sağlamayı amaçlayan demokrat yaklaşımın gönülden iletisidir. İnsanın eğitimi ve ona davranış kazandırma bir bakıma davranış mühendisliğidir. Evrensel değer niteliği taşıyan temel davranışlar kazandırmak onun gayesi ve var oluş nedenidir. Bu çalışma Evrende temel özne ve aynı zamanda nesne olan insana temel bilgi, tutum ve davranışların kazandırılmasında “olmazsa olmaz” niteliğinde önem taşıyan konu ve kazanımları sağlamayı hedef seçmiştir.

Çağdaş ve uygar insanların bu temel nitelikleri kazanma ve kazandırmada rol almaları insan olmalarının getirdiği ödev ve sorumluluktur. Karanlıklardan şikayet etme yerine en az bir mum yakma çabasına girmesidir. Aydınlık yarınlara ulaşmanın yolu bu çaba içerisinde bulunan demokrat tutum ve davranışlara sahip bireylerin nicelik ve niteliklerinden geçmektedir.

İnsan etkisi kadar güçlü, kapsam alanı kadar büyük olduğunun farkındalığında görevini yapmanın onurunu taşır. İnsanın değeri her türlü maddi değerın üstündedir. O halde her can bir cihandır. Candan canlara cihan dolusu selam olsun.

Ankara

20 Mayıs 2014

TEŞEKKÜR

Muhterem bir seyyah, muhteşem bir dünya istasyonuna uğramış ve bir süre misafir kalmış, garip bir yolcu olarak sayısız güzelliklere tanık oldum. Her şeyin ya doğrudan ya da sonuçları itibarı ile güzel olduğunu, farkındalıklı bir bakışla bunun herkes için böyle olduğunu gördüm. Farkındalıklı bir bakışla gerçeği görenler için “narın da- nurun da” hoş olduğunu fark ettim. Zahmette rahmeti, rahatta zilleti gördüm. Hayatı ne kadar başarılı yönettiğimin az çok farkına vardım. Ancak bunca tecrübeden sonra yeniden başlasam, hayatı daha kaliteli yaşayabilme donanımına sahip olmak için daha çok çaba içerisinde olacağımı söyleyebilirim. Bunca deneyimlerimin okurlar için faydalı olacağına inanıyorum.

Hayatta en zor şeyin duyguları yönetmek olduğunu gördüm. Uсталık, hayatını ciddi biçimde hasarsız hedefe taşımaktır. Hayatın iyi yaşanabilmesi için güçlü irade ve iyi hayat yönetimine ihtiyaç vardır. İyi hayat yönetimi aynı zamanda yeterli bilgi, değer donanımı ve duygu denetimi gerektirmektedir.

Hayat, ekonomik yaşanması gereken değer olmakla birlikte, her rolün bir kez oynanma şansı bulunmaktadır. Böylesine tekrarı olmayan hayatın ekonomik ve doğru yaşanması için başkalarınca yaşanan tecrübelerden yararlanıp yanlış tutum ve davranışlardan uzaklaşılması ve doğru yaşanması önem taşımaktadır.

Her yaşanan hayatın gerçek bir film olması kadar benim yaşamış olduğum hayat da gerçek bir filmidir. Bu filmi bazen kendimle, bazen başkaları ile birlikte oynadım. Bir film eleştirmeni olmamakla birlikte, beğendiğim ve beğenmediğim sahnelerim oldu. İyi rolle-

rin oynanmasında teknik yetersizliklerimin rolü olabileceği gibi; bilgi yetersizliğimin, ihmallerimin, sorumsuz tutum ve davranışlarımın da etkisi olmuştur. Aynı film karesinde oynayıp, üzümş olabileceğim herkesten özür dilerim.

Başta senariste ve yönetmene teşekkür ederim. Liyakat gösterememekle birlikte engin hoşgörüsüyle birçok isteklerimi kabul edip çeşitli rolleri oynamamı sağladı. Aynı film karesinde yer alıp bilgi ve duygularımın gelişimine katkı sağlayan herkese teşekkür ederim.

Birçok insandan yararlandım, birçok kitaptan faydalandım, birçok nimetten beslendim hepsine müteşekkirim.

Ayrıca bu kitabın hazırlanmasına katkı sağlayan değerli eğitimci Sayın Hasan Özkan'a, eğitimci canım kızım Hilale ve Pegem Akademi çalışanlarına teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Özgeçmiş	vi
Ön Söz.....	vii
Teşekkür.....	ix
Giriş.....	1
Eğitim Şahsiyet Sahibi Olmaktır	7
Eğitim Kendini Tanımak ve Geliştirmektir.....	17
Eğitim Varoluş Nedenine Uygun Hedeflere Yürümektir	23
Eğitim Temel Nitelikleri Kazanmaktır.....	27
Eğitim Duyguları Terbiye Ederek Yönetmektir	78
Eğitim Anlamak ve Anlaşılmaktır	93
Eğitim Değerlerini Bilmek ve Yaşamaktır	111
Eğitim Her Türlü Esaret Zincirlerini Kırmaktır.....	167
Eğitim Vicdan Özgürlüğünü Solumaktır	170
Eğitim Aydınlanmak ve Aydınlatmaktır	173
Eğitim İçindeki Gücü Harekete Geçirmektir	176
Eğitim Başarma Becerisini Kazanmaktır	179
Eğitim Zamanı Farkındalıklı Yaşamaktır	193
Eğitim Uzlaş Kültürüne Sahip Olmaktır	210
Eğitim Kör Noktaları Farketmektir.....	224
Eğitim Kavramsal Değerleri Yaşamaktır	240
Eğitim Niteliği Azaltan Tuzaklara Düşmemektir.....	263
Eğitim İyi İnsan Olma Niteliklerine Sahip Olmaktır.....	266

GİRİŞ

Terbiye; var oluş gayesine uygun hareketle zihni, hissi ve bedeni yönü ile toplum değerlerine uygun çalışmak ve yaşamaktır. Bir noktada yaşantıyı değerlere uygun farkındalıklı biçimde sürdürmektir. Hayatta akli ve duyguları geliştirerek dengeli ve yerli yerinde kulanmaktır. Bir bakıma davranışları disipline etmedir. Terbiyeli insan, faydalı, iyi, güzel bakış açısıyla mutluluğun şifresini çözen insandır. Hz. Ali “Akıl gibi mal, İyi huy gibi dost, Edep gibi miras, İlim gibi şeref olmaz” der. Buradaki edep terbiyedir. Terbiye haddini bilmek, nezaketle görev ve sorumluluğunun gereğini yerine getirmektir.

Terbiye edilmemiş hiçbir davranış insani değildir. Yalnız kendi çıkarını düşünmek, kendi menfaatinden başka kimselerin menfaatini dikkate almayan davranışlar insani olmamakla birlikte, hayvani bir davranıştır. Terbiye edilen her davranış naziktir, zariftir, duyarlı ve yararlıdır.

Bu çalışma; gerekli bilgi tutum ve beceri donanımını sağlamış, bencil ve egoist davranışlardan uzak, adil ve hakkaniyetli demokrat anlayışa sahip insanlara katma değer sağlamak amacıyla ele alınmıştır. Her bireyin temel eğitim alma hakkı ve zorunluluğu olmasına rağmen, kişiliğinin bir kısmını ve eğitiminin temelini oluşturmada etkili olan öğretenini seçme hakkı bulunmamaktadır. Demokrat tu-

tum ve davranışları öğrenenin gelişimini geleceğe hazırlanmasını sağlamakta, demokrat olmayan öğretmen tutum ve davranışları ise bireyin dünyasında büyük kayıplar ve telafisi zor zararlar açmaktadır. Demokrat anlayışa sahip öğretmen güvenli bir liman, mahir bir usta ve deneyimli bir rehberdir.

Aklı ve kalbi bilgi ve sevgi ile dolu bireyler, demokrat anlayışa sahip eğitimcilerle yetişir. Demokrat anlayış yoksunluğu hakların gasp edilme nedenidir. Varlığında ülke ve toplum kazanır, yokluğunda ise yine ülke ve toplum kaybeder. Geçmişte ve günümüzde anti demokrat eğitimcilerin işledikleri ihaneti telafi etmek çok zordur. Yapılacak iş dünü kaybetmenin acısını duyma yerine, dünden ders çıkarıp bugünü ve yarını kurtarmaktır. Her öğrenci öğretmeninden ilgi, sevgi, fark edilmek, takdir edilmek, teşvik edilmek ve rehberlik ister. Negatif ayrımcılık istemez. Antidemokratik yaklaşıma ve negatif ayrımcılığa başımdan geçen olaylardan sadece ikisine örnek vermek istiyorum; 1994 yılı Dokuz Eylül Üniversitesinde Doktora programı sınavına girdim, dil sınavını alınacak beş kişiden üç kişi geçmiştik. Bilim sınavında ise Milli Eğitimin Genel Amaçları ile ilgili soruyu çok iyi cevaplamama rağmen düşük not verilip başarısızlığa refüze edilmiştim. Yine 1996 yılında Cumhuriyet Üniversitesinde yaptığım başvuruda en iyi puan alsam bile doktora çalışmasında alacakları şahıslar belli olduğunu beyan ettiklerinden başvurumu geri almıştım. Bunun gibi yaşanan anti demokratik binlerce olayı binlerce kişiden işitebilirsiniz.

Hak edene hakkının verilmesi, demokratik anlayışa sahip olma, hak ve adaletin güvencesidir. Demokratik anlayışa sahip olmayanlar buldukları makamın yetkilerini nesnel olmayan ölçütlerle ideoloji, siyasi düşünce veya bir takım maddi çıkarılara kurban etmektedir. Bu durum insanların güven, saygı, sevgi ve sadakat duygularını yaralamakta ve çalışma gayretlerini yok etmektedir. Bunun için de demokratik eğitim anlayışının kazandırılması çok ve acil önem taşımaktadır.

“ EĞİTİM DAVRANIŞ TERBİYESİDİR” çalıŐmasının doğru anlaşılması için “eğitim” ve “terbiye” kavramının iyi ve doğru anlaşılması gerekmektedir. Bu kavramlar gerektiği kadar doğru algılanmadan ve doğru anlam yüklenmeden çalıŐmanın önemini anlamak zordur.

Terbiyeden yoksun bir eğitim hamallıktan başka bir Şey değildir. Terbiyenin olması için bireylerin milli, dini, ahlaki ve evrensel değerlerle donatılması; iyi bir kişilik kazanımı ile birlikte duyguların doğru ve farkındalıklı yönetilmesi önem taşır.

Eğitim; bireyin kendi yaŐantısı yolu ile istenilen, kasıtlı ve kalıcı davranış kazanma-kazandırma sürecidir. Terbiye ise; sivri, kaba, yaralayıcı ve kırıacı davranışları düzeltmek, ruhen ve cismen yükselmeye çalıŐmaktadır. Kemale ermeğe, nizam ve emirleri dinlemeye çalıŐmaktadır. Varoluş amacına göre hayatı düzenlemektir. Kendi ve başkalarının kaba tutum ve davranıŐlarını yontma, nezaketli, kişilikli ve insanı insan yapan faydalı niteliklerle donatmaktadır. Öğretmen çalıŐmalarını hak ve adalet anlayıŐı temeli üzerine inşa eder.

Yemeği lezzetli yapan onun terbiye edilmesidir. Bir madde veya maden iŐlenip terbiye edildiğinde bir anlam ifade eder ve yararlı hale dönüŐür. İnsan da terbiye edildiği zaman kendine ve baŐkalarına faydalı hale gelir. Aksi takdirde zapt edilmesi güc potansiyel bir tehlikedir. Onun için eğitimsizliğin hürriyeti olamaz. Eğitim bir yönüyle bilgi, tutum ve becerileri terbiye etmektir. Bilginin terbiye edilmesi, hatalardan arınık, doğruluğu sınanmıŐ ve gerekli bilgi demektir. Tutumun terbiye edilmiŐ hali ise; pozitif bir yaklaŐımla birlikte vicdanlı olmaktır, aklın kontrolündeki duygularla hakkın değerini korumaktır. Terbiyeden yoksun bir eğitim hamallıktan başka bir Şey değildir.

En etkili öğrenme ve öğretme akıl ve gönül gücünün örtüŐmesinden doğar. Her insan keŐfedilmesi gereken ayrı bir dünya ve kayıtsız Őartsız saygıyı hak eden potansiyel bir değer ve cevherdir.

Bu değeri sahip olduğu tasarımı ve taşıdığı sorumluluğuyla hak eder. Bunu anlamak için insan nedir? Sorusuna cevap vermek gerekir.

İnsan; varlık leminin temel öznesi, biyopsikososyal bir varlık olmakla birlikte Evrende en başat olanı ve egemendir. İnsan, řu kainat ağacının en son ve en sosyal meyvesi, kainat sarayının en muhterem saygın misafiri, diğer varlıklara etkisi ve tasarımı ve donanımı ile egemen olan aktif memuru; ve kainat şehrinin zemin bahçesinde ve tarlasında gelir ve giderine, ekilmesine bakmakla sorumlu memuru ve yüzer fenler ve binler sanatlarla donatılmış en gürültülü ve sorumlu gözlemcisi; ve evren ülkesinin yer küresi memleketinde bir denetçi, bir bakıma yerkresinin idarecisi, insan olma sorumluluğunu yüklenmiş, bir tarafta canlıların en bedbahtı ve diğerinde en bah-tiyarı, mucidinin mükemmel eseri ve muhatabı, canlılar içinde en ihtiyalısı, sınırsız maksat ve arzuları bulunmakla birlikte nihaysiz düşmanları bulunan canlısı; yeteneke en zengini, hayatın lezzetini almada en derin düşüneni, zevkleri elemelerle karışık ve sonsuzluğa en çok aşık ve muhtaç ve en çok layık ve hak edeni; ve devamlılığı ve ebedi mutluluğu devamlı isteyen ve yalvaran ve bütün dünya lezzetleri verilse onun sonsuzluğa karşı olan arzusunu tatmin etmeyen; ve ona lütuflarda bulunan zatı ibadetle seven; ve sevdiren ve sevilen çok harika bir ilahi kudret mucizesi ve şaşılacak, hayrete düşülecek kadar garip bir yaratıktır.

Bu nitelikte bir tasarımı ve donanıma sahip olan insanın elbette bilinçli ve sorumlu tutum takınması kendini geliştirmesi ve insanlarla sağlıklı ilişkiler kurması ve çevresinde olumlu katkılarıyla pozitif bir hayat enerjisi yayması yaşanılır bir dünya için büyük önem taşımaktadır. Böylesine önem taşıyan eğitim sisteminin temel hammaddesi olan insanın istenilen niteliklerle işlem sırasında donatılmasında davranış kazandırma mimarı olan öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir.

Demokrasi katı kurallar ile başıboşluğun arasında bir denge ve yonetim anlayışıdır. B y u k t ı p a d a m ı , d u ř u n u r a y n ı z a m a n d a e ğ i t i m c i o l a n İ b n i S i n a d e m o k r a t i k d i s i p l i n i ç e r i s i n d e ç o c u k l a r ı a v u ç t a t u t u l m a s ı g e r e k e n k u ř m i s a l i b i r y a k l a ř ı m g e r e k t i ğ i n i n e ç o k s ı k m a n e d e ç o k g e v ř e t m e d e n t u t m a k g e r e k t i ğ i n i , s ı k ı l d ı ğ ı n d a o l e c e ğ i n i , g e v ř e t i l d i ğ i n d e d e k a ç a c a ğ ı n ı i f a d e e d e r e k d e m o k r a t i k b i r y a k l a ř ı m ı n e ğ i t i m d e o n e m l i o l d u ğ u n u i f a d e e d e r .

Demokratik eğitim; amacı, programları ve yontemleri demokrasinin dayandığı temel ilkelere g o r e t e s p i t e d i l e n e ğ i t i m o l m a k l a b i r l i k t e ; o ğ r e t i m ç a l ı ř m a l a r ı n d a , o ğ r e t m e n - o ğ r e n c i i l i ř k i l e r i n d e o ğ r e n c i n i n b i r e y o l a r a k d e ğ e r i n e v e b u t u n l u ğ u n e , b i r l i k t e ç a l ı ř m a y a , k a r ř ı l ı k l ı s a y g ı y a , h o ř g o r u y e , k i ř i l i ğ e d e ğ e r v e o n e m v e r e n e ğ i t i m d i r .

Demokrat eğitimci ise; demokratik eğitim anlayışına sahip, k a y ı t s ı z ř a r t s ı z b i r e y i n k e n d i s i n i t a n ı m a v e g e l i ř t i r m e s i n e f ı r s a t v e r e n , k i ř i n i n k e n d i n i g e r ç e k l e ř t i r m e s i n e y a r d ı m e d e n , a k l a k a p ı a ç a n , d a y a t m a l a r d a n k a ç ı n a n , o ğ r e n c i s i n e d e ğ e r v e r e n v e “ r a ğ m e n ” s e v g i s i i l e s e v e n , k e n d i s i n i s e v g i b a h ç e s i n i n b a h ç ı v a n ı k a b u l e d i p s e v g i f e d a i s i o l a n v e h u s u m e t e v a k t i o l m a y a n o ğ r e t m e n d i r .

EĞİTİM ŞAHSİYET SAHİBİ OLMAKTIR

Eğitimde şahsiyet sahibi olmanın yolu terbiyeden geçer. Terbiyeli kişi kendisini tanır ve gerekli durumlarda hatasını telafi etmeye, kendisini geliştirmeye çalışır. Herkes öncelikle kendisini geliştirme ve olumlu yönde değiştirmekle yükümlüdür. Her insan kendi çabasıyla toplum içinde saygı, sevgi ve statü edinir. Başkasına olan saygı ve sevgisi, kendisine olan saygı ve sevgisinden başlar. Doğru, dürüst ve çalışkan insan olabilme, iyi bir kişilik eğitiminden geçer. Her insan iyiliği de kendinde, kötülüğü de kendinde aramalıdır. Bireyin kendisine yapmış olduğu kötülüğü hiç kimse yapamaz. İnsan her zaman; Nerede?, Kime?, Nasıl faydalı olabilirim? Diyerek pozitif düşünmeli; ayağına eğer bir taş takılırsa hatasını sorgulamalıdır.

Eğitimin en derin açmazlarından birisi, bireylerin değişmez ve saydam olmayan birçok maskelere sahip olmasıdır. Bu maskeler çoğu zaman gelişim ve değişimin en büyük engelini teşkil eder. Çoğu zaman gerçekleri gizler ve yanılgılara neden olur. Bu durum demokratik bakış ve hoşgörü anlayışının yoksunluğunu ortaya koyar. Demokratik bir toplum inşasında en büyük ödev ve sorumluluğu eğitim ve eğitimciler yüklenir. Medeni ve barış toplumunun oluşumunda değerler eğitiminin verilmesinde ve yaşama pratiğine dönüştürülmesinde öncü rol oynama görevi yine öğretmene düşer.

Eğitimciler için kör nokta teşkil eden en önemli konu, çocuk ve gençlere iyi bir terbiye vermeden onlara bilgi, tutum ve beceri kazandırmaya çalışmalarıdır. Oysa bütün pozitif gelişmeler terbiye üzerinde inşa edildiği zaman bir anlam ifade eder. Terbiyenin olmadığı yerde eğitim, buz üzerinde yazı yazmak, serapta susuzluğunu gidermek gibi nafiye bir çaba ve zaman kaybından başka bir şey değildir.

Okul; hayatın şekillendiği, bilgi, tutum ve davranışın yapılandırıldığı yerdir. Bir bakıma fabrika, bir bakıma ticaret alanıdır. Sistemin girdisi eğitilecek insan, eğitilmiş haliyle çıktısı ürünü yine insandır.

Ticaret alanı olması bakımından mal kazandırılacak nitelikler olmakla birlikte, malın tezgahları öğretmen müşterisi ise öğrencidir. Mal müşteriye satılır. Talep olunmayan malı satamazsınız. Okul öğretme işinin ve disiplinin sağlandığı yerin adıdır. Okulu olmayan bir şeyin ilmi olmaz. Onun için okullar bir medeniyet projesinin en etkili aracı ve temel kurumudur. İnsanı insan eden değerler bu kurumla yeni nesillere aktarılır. Toplumu müşterek değerler etrafında toplar. Tarih, din, dil ve kültür ile onları yoğurur. Sağlam kişilikli ve karakter sahibi erdemli bireyler yapar.

Demokratik vasfı eğitimin olmazsa olmazıdır. Her birey ayrı bir formattır. Niteliğini bozmadan, gelişimini ve yeteneklerini köreltmeden ortak kültür ve değerlerle beslemek mutlu ve homojen toplum için bir zorunluluktur. Okul bireyleri eşit ve reşit kişiler haline getirip toplum içindeki rollerini perçinleyerek yetişmelerini amaçlar. Bu bakımdan okul bir laboratuvar işlemi görenek ferdi toplum ile kaynaştırır. Toplumu ferde karşı anlayışlı ve duyarlı yapar. Sosyal dokuyu güçlendiren hayatın gereklerine önem verir. Eğitimin gayesi sadece iyi bir doktor, iyi bir mühendis, iyi bir öğretmen yetiştirmek değil, ferdi mutlu huzurlu kılmak onu insan olarak ele almak ve yetiştirmektir.

Bireyi eğitim faaliyetlerinin nesnelere değil öznelere yapmak başkalarının fikirleri etrafında dönen uşaklar değil kendi düşünce şemasında özgürlüğe kanat çırpıp uçan iyi ve kaliteli bir hayat yaşamının zevkine vordırmdır.

Demokratik eğitim, statükonun karanlık dehlizlerinde çağ dışı dogmatik zincirlerden kurtulmuş, prangalardan sıyrılmış, irfanı hür, vicdanı hür bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Demokratik eğitim kendi ayakları üzerinde durabilen özgür ve özgüven sahibi nesilleri onurlu ve vicdanlı yaşama şuurunu hayat felsefesi yapmdır.

Tek tip düşünce, tek eksenli ve tek kutuplu eğitim zorba bir anlayışın ürünüdür. Zorla giydirilen deli gömleği gibi olan bu çağ dışı uygulama, ne ilimle ne insanî değerlerle asla bağdaşamaz.

Demokratik bir eğitimin temel değerlerinden birisi de şudur; Zayıf olduğunda güçlüye boyun eğmemek, güçlü olduğunda da zayıfı ezmemektir. Dengeli, tutarlı, özgüven sahibi bireyi aile içinde okulda ve hayatın bütün karelerinde aktif bir yaşama bilincine kavuşturup insanca yaşamayı ve yaşatmayı hedefler.

Okullar hayatın karartıldığı düşüncenin yok edildiği insanî değerlerin erozyona uğradığı karanlık labirentler yerine, bilim ve hürriyetin çiçek açtığı bahçelere dönüştürülmeli. Fıtratın kodlarına girerek insanı okumalı çağın ihtiyaçlarına göre yapılan bir formatta bir uygulama sürecine girilmeli.

İnsana değer veren ve o değerlerle donatılan bir toplumda; gelecek kuşaklar kimlik bunalımı yaşamayacak, herkese inancını, dilini, yaşayışını, farklılıklarını sergileyecek özgürlük ortamına kavuşarak kendini ifadeden kaçmayacaktır.